

Statsminister Jens Stoltenberg
Statsministerens kontor
Postboks 8001 Dep

0030 OSLO

Kontroll- og konstitusjonskomiteen

Vår dato: 27.05.2010
Vår ref.: kgj/2010

Deres dato:
Deres ref.:

Vedr. informasjonen til Stortinget om utviklingen av fullskala CO₂-rensning på Mongstad

18. oktober 2006 kommenterte statsråd Kristin Halvorsen avtalen mellom Statoil og staten om fullskala CO₂-rensning på Mongstad slik:

*"Den avtalen som er inngått mellom staten og Statoil, er forpliktende. Derfor kan jeg si med hånden på hjertet at jeg kan gi en garanti for at det er på plass i 2014."*¹

I sin nyttårstale til det norske folk i 2007 sa statsministeren bl.a.:

"Da president Kennedy sa at amerikanerne skulle lande på månen innen 10 år hadde ikke amerikanerne vært ute i verdensrommet. De kom til månen innen 10 år. De satte seg mål. Og de nådde målene.

*Vår visjon er at vi innen 7 år skal få på plass den teknologien som gjør det mulig å rense utslipp av klimagasser. Det blir et viktig gjennombrudd for å få ned utslippene i Norge, og når vi lykkes tror jeg verden vil følge etter."*²

I St.prop. nr. 49 (2006-2007) informerer regjeringen Stortinget om avtalen mellom Statoil og staten om prosjektet som skal medføre fullskala CO₂-rensning ved Mongstad. I proposisjonen står bl.a.:

*"Det skal etableres fullskala CO₂-håndtering fra kraftvarmeverket innen utløpet av 2014."*³

Det fremgår videre at:

¹ Stortingets møte 18. oktober 2006, spontanspørretimen

² Utdrag fra statsministerens nyttårstale 2007

³ Stortingsproposisjon 49 (2006-2007) side 2, spalte 2 siste avsnitt

”Investeringsbeslutningen skal tas i løpet av 2012.”⁴

Disse utgangspunktene er også befestet i avtalen mellom Statoil og staten, jf. hhv. pkt. 4, første avsnitt og pkt. 4, fjerde avsnitt. Av avtalen fremgår det også at Statoil er forpliktet til å dekke eventuelle merkostnader ut over de kostnader som befestes ved investeringsbeslutningen som etter avtalen skal tas i 2012.

Avtalen mellom Statoil og staten forutsetter at staten binder forvaltningens beslutningsmyndighet slik at forvaltningen etter dette er forpliktet til å sikre myndighetsgodkjennelse for igangsetting av arbeidet med kraftvarmeverk på Mongstad.⁵

Det har hele tiden vært klart at Statoil har ment det ville være krevende å få til fullskala CO2-rensning fra 2014 og at deres utgangspunkt før avtaleinngåelsen var at rensning først skulle skje innen 2018. Således må det ved avtaleinngåelsen ha vært klart at dette prosjektet ville kreve ekstraordinær innsats for å lykkes, både teknologisk og økonomisk.

Stortingets energi- og miljøkomité ga sin enstemmige tilslutning til fremdriftsplanen som følger av avtalen gjengitt i stortingsproposisjonen og skriver bl.a.:

”På bakgrunn av denne planen skal staten og Statoil innen 1. kvartal 2009 arbeide frem en avtale om den konkrete gjennomføringen av fullskala CO2-håndtering på Mongstad innen 2014. Komiteen er positiv til dette og vil understreke betydningen av denne forpliktelsen.”⁶

Statoil er etter den nevnte avtalen, som det også henvises til av energi- og miljøkomiteen i overstående merknad, forpliktet til å legge frem en egen masterplan innen utløpet av 2008. Masterplanen kom i februar 2009. Da denne ble fremlagt stod det bl.a.:

”For begge alternativene legges det til grunn at investeringsbeslutning for fangst fra krakkeranlegget tidligst i 2014.”⁷

Dette er altså to år senere enn det avtalen fastsetter og som Stortinget har gitt sin tilslutning til.

I masterplanen fremgår det videre at:

”SHs praksis for sikker og rasjonell gjennomføring av prosjekter og planarbeid viser at det vil ta om lag 4 år fra investeringsbeslutning til fangstanleggene kan settes i drift.”⁸

⁴ Stortingsproposisjon 49 (2006-2007) side 5, andre spalte, øverste avsnitt

⁵ Avtalen mellom Statoil og staten pkt. 5

⁶ Innst. S. nr. 205 (2006-2007), side 3, andre spalte, 4. avsnitt

⁷ CO2 Masterplan Mongstad, side 9, 3. avsnitt

12. februar 2009 skriver Gassnova i sin årsrapport:

”Alternativene var grundig gjennomarbeidet og ble ansett som gjennomførbare, men investeringene var vesentlig høyere enn forventet og tidsfristen for utslippstillatelsen overskredet med 1-5 år.”

11. mars 2009 omtaler statsråd Terje Riis-Johansen Statoils ”masterplan” på følgende måte i Stortinget:

”Masterplanen til StatoilHydro viser at det er teknisk gjennomførbart å fange mer enn to millioner tonn CO₂ fra kraftvarmeverket og raffineriet på Mongstad. Jeg mener det ikke er tid å miste i arbeidet med å redusere disse utslippene.”⁹

Statsråden nevner ikke at det allerede på dette tidspunktet synes klart at den av Stortinget fastsatte tidsramme ikke vil holde, til tross for at regjeringen har fått opplysninger om dette.

I Stortingets muntlige spontanspørretime 5. mai d.å erkjenner statsministeren at han er kjent med både ”masterplanen” fra Statoil og Gassnovas vurdering av denne.

Statsministeren sier videre:

”Når det så gjelder spørsmålet om masterplanen, var jo hele poenget med den masterplanen som kom i fjor, at vi skulle gå gjennom den, og at det skulle gi grunnlag for steg 2. Nå har vi gått gjennom den – først Gassnova og så departementet – og så vil vi presentere våre vurderinger og anbefalinger i revidert nasjonalbudsjett.”

På overstående bakgrunn ber kontroll- og konstitusjonskomiteen om statsministerens svar på følgende spørsmål:

1. Da statsråd Kristin Halvorsen avla en garanti overfor Stortinget fra Stortingets talerstol i 2006 om at fullskala CO₂-rensning skulle ferdigstilles innen 2014, gjorde hun det på vegne av seg selv eller på vegne av regjeringen?
2. På hvilket tidspunkt ble regjeringen oppmerksom på at Stortingets forutsetning hva gjelder fremdriftsplan for fullskala CO₂-rensning på Mongstad stod i fare for ikke å bli oppfylt?
3. På hvilket tidspunkt ble det helt klart for regjeringen at Stortingets forutsetning på dette punkt ikke kunne oppfylles?

⁸ CO₂ Masterplan Mongstad, side 8, siste avsnitt

⁹ Stortingets ordinære spørretime 11. mars 2009

4. På hvilket tidspunkt ble statsministeren klar over at det forelå et misforhold mellom de opplysninger statsrådene Halvorsen og Riis-Johansen hadde gitt Stortinget og den informasjon regjeringen faktisk hadde i saken?
5. Hva er bakgrunnen for at statsministeren ikke sørget for å informere Stortinget om de endrede forutsetninger for Stortingets vedtak på et tidligere tidspunkt?
6. Når oppdaget statsministeren at Statoil la til grunn at det ville bli forsinkelse i fremdriften?
7. Har statsministeren på noe tidspunkt hatt mer kunnskap om de endrede premissene for Stortingets forutsetninger enn det som har vært kjent offentlig, og har statsministeren unnlatt å viderebringe opplysninger om dette til Stortinget?
8. I avtalen med Statoil har regjeringen forhåndsbundet forvaltningsmyndighet. Stortinget har akseptert forhåndsbindingen gjennom sin aksept av fremdriftsplan, jf. Innst. S. nr. 206 (2006-2007). Er det inngått ny avtale med Statoil om forhåndsbinding av forvaltningsmyndighet som er i strid med de forutsetninger Stortinget har lagt til grunn?

Med vennlig hilsen

Anders Anundsen
Komitéleder